

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Irena Lipowicz

Warszawa, 16. VI. 2014

I.7033.8.2014.NC

Pani

Lena Kolarska-Bobińska

Minister Nauki i Szkolnictwa

Wyższego

ul. Wspólna 1/3

00-529 Warszawa

Szanowno Pani Minister,

W wyroku z dnia 10 grudnia 2013 r. (sygn. akt K 16/13) Trybunał Konstytucyjny – na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich – stwierdził niezgodność art. 94 ust. 5 w związku z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 572 ze zm.; dalej jako: ustawa), w zakresie, w jakim przepisy te uzależniają prawo niepublicznych szkół wyższych do dotacji ze środków publicznych od warunków ustalonych w rozporządzeniu, z art. 70 ust. 3 zdanie trzecie Konstytucji. Zakwestionowane regulacje utraciły moc obowiązującą z chwilą publikacji wyroku (18 grudnia 2013 r.).

Trybunał Konstytucyjny wskazał, że określenie zasad udziału władz publicznych w finansowaniu szkół niepublicznych, zgodnie z Konstytucją, należy do materii zastrzeżonej wyłącznie dla ustawy.

Wejście w życie wyroku Trybunału nie spowodowało jednak przywrócenia stanu zgodności z Konstytucją – w ustawie pozostała podstawa prawna do ubiegania się przez szkoły niepubliczne o dotacje wymienione w art. 94 ust. 5 ustawy. W dalszym ciągu jednak przepis ten nie pełni funkcji gwarancyjnych ze względu na brak ustawowego określenia warunków udziału władz publicznych w finansowaniu szkół niepublicznych.

Wykonanie wyroku wymaga zatem interwencji prawodawcy. Jak stwierdził Trybunał Konstytucyjny, podkreślając, że niekonstytucyjność ustawy miała charakter rażący i oczywisty: „Konstytucja już od 1997 r. wyraźnie przewiduje obowiązek określenia w ustawie zasad dofinansowywania szkół niepublicznych ze środków budżetowych, istnieje więc pilna konieczność podjęcia działań legislacyjnych w tym zakresie. Uczelnie niepubliczne po ponad ośmiu latach oczekiwania na realizację art. 94 ust. 5 Prawa o szkolnictwie wyższym powinny wreszcie otrzymać ustawowe gwarancje zasad ubiegania się o środki z budżetu państwa – nawet jeżeli ze względu na obecną sytuację budżetową to źródło finansowania będzie bardzo ograniczone. Jeżeli zaś ustawodawca uznaje, że dotacje wymienione w tym przepisie nie powinny być dostępne dla szkół niepublicznych, np. ze względu na ich dublowanie z innymi sposobami finansowania, to powinien wyraźnie sprawę tę przesądzić w ustawie”.

Konstytucja pozostawia bowiem prawodawcy szeroki margines swobody w kształtowaniu polityki państwa w tej dziedzinie – ustawodawca może przyznać niepublicznym uczelniom pełne lub częściowe finansowanie, ale może także, na przykład ze względu na sytuację budżetową czy zmianę priorytetów polityki edukacyjnej państwa, to wsparcie ograniczyć lub z niego zrezygnować (punkt 4.2 wyroku). Kształt przepisów regulujących kwestię udziału państwa w finansowaniu niepublicznych szkół wyższych zawsze musi jednak wynikać z ustawy i nie może być uzależniony od istnienia lub treści aktów rangi podustawowej.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001, Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji o stanie prac legislacyjnych w tej sprawie.

Z powrotem
Jana J...